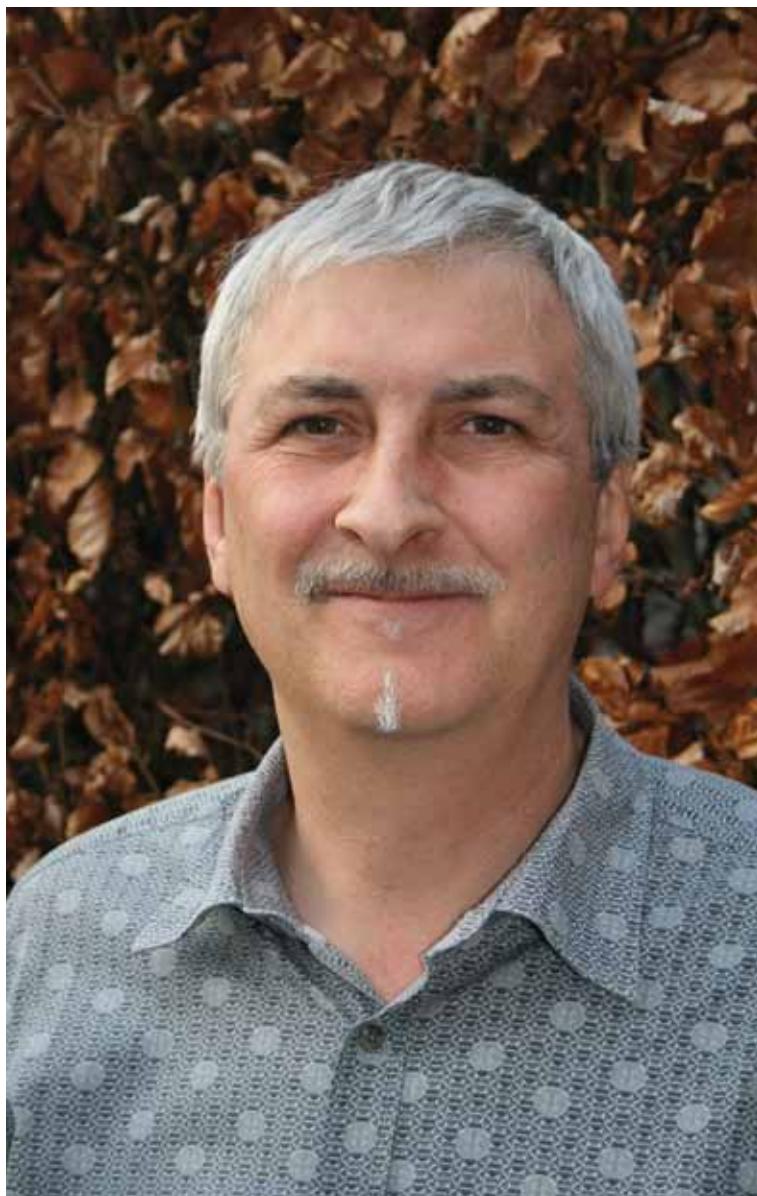

Dirk Luyten pleit voor woonzorgzones

Grote uitdagingen voor lokale overheden

Lokale overheden staan voor grote uitdagingen. Ze moeten aangepaste woonvormen ontwikkelen en realiseren voor actieve ouderen, praktische oplossingen vinden voor de mantelzorg en het traditionele sociale woonbeleid aanpassen aan de nieuwe sociale situatie. Dat zegt Dirk Luyten, specialist woonbeleid.

Dirk Luyten, specialist woonbeleid.

De bevolkingsstatistieken wijzen uit dat het aantal bejaarde koppels en alleenstaanden in Vlaanderen de komende jaren sterk zal toenemen. De gemiddelde leeftijdverwachting is sterk gestegen, niet alleen voor vrouwen, maar ook voor mannen. "Dit brengt met zich mee dat we ons bij het bouwen voor actieve, valide bejaarden van 60 tot 80 jaar moeten richten op koppels die nog jaren kunnen samenwonen. Vanuit de zorgverstrekking is dit eveneens een belangrijke vaststelling. We moeten er bij het bouwen verder rekening mee houden dat het ouder worden een toenemend risico op fysieke beperkingen bevat en dat op een bepaald ogenblik één van beide partners zal overlijden. Daarom mag onze aandacht zich niet beperken tot de woning zelf - aanpasbaar wonen, levenslang wonen - maar moeten we ook de woonomgeving, de locatie waar men bouwt en de aanwezigheid en bereikbaarheid van de thuisdiensten bekijken. De 'woonzorgzone' of 'levensloopbestendige wijk' zijn hierbij zeker nuttige concepten. Ze zijn in Vlaanderen minder ingeburgerd dan in Nederland, maar zeker in opkomst."

WOONZORGZONES

Een woonzorgzone is een gebied met een verhoogde geschiktheid voor zelfstandig wonen van mensen die op (intensieve) zorg zijn aangewezen. "De zone bevat diverse zorgvoorzieningen, zoals thuiszorg, huishoudhulp en noodoproep met nabije permanentie. De woningen zijn aanpasbaar of aangepast. Het woonmilieu is er barrièrevrij, sociaal veilig en verkeersveilig. Het blijft nochtans een gewone woonwijk. Een verschil met een gewone wijk is dat je er in geval van zorgnood kan blijven wonen, omdat de woningen, de woonomgeving en de zorgverstrekking erop zijn afgestemd. De meerderheid van de bewoners maakt geen gebruik van de beschikbare zorg, maar stelt de beschutte woonomgeving en goede voorzieningen op prijs. Er zijn veel zorgverleners, winkels en overheidsdiensten gemakkelijk bereikbaar in de onmiddellijke omgeving. Dat kan enkel als de mensen vrij dicht bij elkaar wonen en leven. Maar hoe laat je mensen met verschillende levensstijlen, van verschillende generaties, gezinnen met of zonder kinderen, harmonieus met elkaar samenleven? Men suggereert wel eens om bij het ontwerpen niet de gemiddelde, maar wel de kwetsbaarste mens als maat der dingen te nemen. Maar de wensen en behoeften liggen toch wat te ver uit elkaar om vanuit één specifieke groep meteen tot een gezamenlijk antwoord te komen. >

Wat voor één groep het beste is, is dat niet noodzakelijk voor een andere. De uitdaging is dat de gebouwde omgeving voor iedereen toegankelijk en geschikt moet zijn en afgestemd op een almaar grotere diversiteit. Zo moet je van een levensduurbestendige wijk meteen ook een kind- en jongerenvriendelijke wijk maken!" "Het aanpassen van bestaande woningen met het oog op toekomstige fysieke beperkingen van de ouder wordende bewoners is geen alleen-zaligmakend recept. Nieuwbouw is minstens een gelijkwaardige oplossing. "De cijfergegevens van de gemeenten die ik al bestudeerde wijzen uit dat veel bewoners nog verhuizen na hun 55ste verjaardag. Het beeld van de honkvaste bejaarde is dus vals. Veel mensen zeggen wel dat ze niet meer zullen verhuizen, maar dikwijls komt het toch tot een verhuis als gevolg van een crisissituatie, zoals plotse gezondheidsverslechtering of overlijden. Wegens het crisiskarakter is er dan weinig tijd om grondige keuzes te maken. Je bent verplicht te nemen wat er dan meteen beschikbaar is. Het lijkt me een uitdaging voor het beleid om ouderen vroeger en bewuster te laten verhuizen."

VERTROUWDE OMGEVING

Waar ouderen en zorgbehoevenden zo lang mogelijk in hun vertrouwde woning willen blijven wonen, moet de noodzakelijke zorg in die omgeving geleverd kunnen worden. "Dit vereist een goed functionerende thuiszorg, een aanbod van thuiszorgondersteunende diensten en het introduceren van technologische hulpmiddelen en een goede samenwerking met de mantelzorg. Om de nodige en kwalitatieve zorg te kunnen aanbieden bij een stijgende zorgvraag is een goede samenwerking noodzakelijk. Hiervoor kan in een woongebied een aantal zorgverstrekkers worden opgenomen in een zorgnetwerk. Ik denk onder meer aan thuiszorg, huishoudhulp, thuisverpleegkundigen, dokters, kinesisten en apothekers. Ook moet er een goede samenwerking bestaan tussen thuisdiensten, thuiszorgondersteunende diensten en ouderenvoorzieningen, denk hierbij aan assistentiewoningen, palliatieve teams, de nieuwe collectieve autonome dagopvang voor ouderen (Cado), dag- en nacht-opvang, diensten voor kortverblijf en rusthuizen." ■

Met zijn 'studio Beleid' begeleidt en ondersteunt Dirk Luyten (°1953) lokale besturen en social profitorganisaties. Hij is gastdocent aan de opleiding Gezinswetenschappen (Hogeschool Universiteit Brussel).

Onlangs verscheen zijn boek 'Lokaal Woonbeleid. Een plan van actie,' 364 blz., ISBN 978 90 4960 917 7.

Serviceflats van het OCMW van Schoten.

